

Datum: 2017-01-02
Dokumenttyp: Yttrande
Diarienummer: 2016/0213
Er referens: Ju2016/06394/L6
Handläggare: Hans von Axelson

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på Ändrade mediegrundlagar (SOU 2016:58)

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Betänkandet ger förslag till ändringar av grundlagarna i vissa frågor på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området. MFD välkomnar förslaget att ändra i Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) för att möjliggöra att krav på tillgänglighet även kan ställas för s.k. beställ-tv. Vidare stödjer MFD förslaget att utvidga bilageregeln i Tryckfrihetsförordningen (TF) till att omfatta även när en periodisk skrift sprids på de sätt som regleras i YGL.

MFD kan emellertid konstatera att någon analys inte har gjorts för att reda ut eventuella konflikter mellan etableringsfriheten och rätten som personer med funktionsnedsättning har att utöva sin yttrande- och åsiktsfrihet och de skyldigheter som FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning omfattar i anslutning till denna rätt. Mot denna bakgrund vill MFD framföra följande synpunkter.

- MFD anser att förslagen bör kompletteras med en analys av etableringsfrihetens relation till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- MFD anser att det på längre sikt inte kommer att vara hållbart med nya undantag i grundlagen för varje ny teknisk lösning inom medieområdet. Eventuella konflikter mellan etableringsfriheten och krav på tillgänglighet för att möjliggöra yttrande- och åsiktsfrihet för personer med funktionsnedsättning bör lösas. En möjlighet som bör utredas är att undantaget för att

ställa tillgänglighetskrav breddas till att omfatta hela 1 kap. 4 § i Yttrandefrihetsgrundlagen.

Myndighetens synpunkter

10.2.4 Bilageregeln utvidgas

MFD stödjer förslaget att utvidga bilageregeln i TF till att även omfatta när en periodisk skrift sprids på de sätt som regleras i YGL.

MFD anser att förslaget är en naturlig följd av hur medierna konvergerar och av de möjligheter som finns, och hela tiden utvecklas, att med digitala funktioner möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att få tillgång till periodiska skrifter på jämlika villkor.

17.2.2 Överväganden för att möjliggöra att ställa tillgänglighetskrav på s.k. beställ-tv

MFD välkomnar förslaget att ändra i Yttrandefrihetsgrundlagen för att möjliggöra att kunna ställa krav på tillgänglighet även för s.k. beställ-tv, men kan konstatera att förslaget är begränsat endast till denna tekniska funktion i kombination med de möjligheter som fanns tidigare.

MFD saknar en analys i betänkandet där etableringsfriheten diskuteras i relation till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, nedan kallad konventionen. MFD bedömer att kraven inom tillgänglighetsområdet till följd av konventionen kan hamna i konflikt med nuvarande uttolkning av den svenska grundlagsstadgade etableringsfriheten. MFD har i sin slutredovisning av regeringsuppdraget avseende en konsekvensutredning gällande EU-kommissionens förslag till direktiv vad gäller tillgänglighetskrav för produkter och tjänster¹ uppmärksammat att etableringsfriheten kan tolkas komma i konflikt med vissa av de av kommissionen föreslagna kraven på tillgänglighet.

Både Sverige och EU har ratificerat konventionen. Konventionen ställer i detta sammanhang krav som sammanfattningsvis innebär att konventionsstaterna ska möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att utöva sin yttrande- och åsiktsfrihet genom att bland annat säkerställa rätten till tillträde och tillgång till information och kommunikation på jämlika villkor.

För yttrande- och åsiktsfrihet gäller särskilt artikel 21 i konventionen. Den föreskriver att konventionsstaterna ”ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att

---

¹ <http://www.mfd.se/publikationer/rapporter/konsekvensutredning-om-tillganglighetsdirektivet/>

säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan utöva yttrandefriheten och åsiktsfriheten, inklusive friheten att söka, ta emot och sprida uppgifter och idéer på lika villkor som andra och genom alla former av kommunikation som de själva väljer”. Artiklarna 9 om tillgänglighet och 21 om yttrande- och åsiktsfrihet överlappar varandra i frågan om information och kommunikation. Detta är närmare beskrivet i den allmänna kommentaren nr 2 om artikel 9 från kommittén för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.²

Utvecklingen går snabbt och medieområdet är i stark förändring på grund av digitaliseringen. Digitaliseringen har inneburit att olika tekniska lösningar konvergerar mellan olika områden. Det som tidigare var exklusivt för verksamhet kopplat till medier kan i dag i större utsträckning genomföras av alla och envar. Genom digitaliseringen har också möjligheterna ökat avsevärt för att leva upp till konventionens åtaganden. Eventuella merkostnader för att införa olika tillgänglighetsfunktioner har minskat, och skulle minska än mer om det inte fanns några begränsningar att skärpa kraven successivt. Digitaliseringen gör att nya verktyg finns fritt åtkomliga för alla och envar, t.ex. för att sätta text på videoklipp. Dessa verktyg utvecklas i sin tur i allt snabbare takt. Det går exempelvis redan idag att texta på distans, vilket ger möjliga besparingar för transport etc.

MFD anser att det på längre sikt inte kommer att vara hållbart med nya undantag i grundlagen för varje ny teknisk lösning inom medieområdet. Eventuella konflikter mellan etableringsfriheten och krav på tillgänglighet för att möjliggöra yttrande- och åsiktsfrihet för personer med funktionsnedsättning bör lösas.

MFD anser därför att förslaget som ger möjlighet att ställa krav på tillgänglighet för beställ-tv bör kompletteras med en analys av etableringsfrihetens relation till rättigheter för personer med funktionsnedsättning. En möjlighet som bör utredas är om undantaget, som nu omfattar även beställ-tv, kan breddas till att omfatta hela 1 kap. 4 § i Yttrandefrihetsgrundlagen. Detta skulle göra det möjligt att successivt anpassa svensk lagstiftning efter de krav som följer av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

---

² Den allmänna kommentaren nr 2 om tillgänglighet beskriver relationen mellan tillgänglighet och yttrandefrihet i punkt 38 och i punkt 44 beskrivs konventionens artikel 30 i relation till tv etc. Se också punkterna 1, 6 och 21 om yttrandefrihet.
<http://www.mfd.se/globalassets/dokument/publikationer/2016/2016-16-allman-kommentar-nr-2-2014-om-artikel-9-tillganglighet.pdf>

Myndigheten för delaktighet

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har tf. generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Jenny Rehnman och utredare Hans von Axelson (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

Malin Ekman Aldén

Hans von Axelson